

Motion till riksdagen

1989/90:Ju711

av Mona Saint Cyr och Ewy Möller

(båda m)

Rättshjälp vid bodelning

Justitiekottet uttalade i betänkande 1988/89:19 om rättshjälpen i bodelningsärenden att det kunde finnas anledning att närmare studera huruvida den nya regleringen i RHL kan ha medfört en alltför restriktiv bedömning av behovet av rättsligt bistånd i bodelningsärenden. Men motionen i ärendet avslogs likafullt.

Reglerna om allmän rättshjälp vid bodelning ändrades 1 juli 1988. Tidigare har ändringar gjorts såväl 1975/76 som 1982/83. Fortlöpande har en långtgående begränsning skett för rättshjälpen vid bodelning. Statens kostnader för rättshjälp i dylika ärenden hade nämligen ökat markant. Såväl departementschefen som utskottet ansåg i det läget att personer, som inte har råd att betala kostnaderna i en rättslig angelägenhet, borde stödjas primärt.

Utvecklingen och tillämpningen har emellertid visat att de begränsningar som gjordes i lagstiftningen kommit att drabba speciellt kvinnor vid bodelningsärenden. Alltför ofta har kvinnan varit i en sådan situation att hon inte haft medel att astadkomma en bodelning, även om boet haft ett sådant värde att hennes rättmätiga del därav skulle kunna svara för kostnaden. Det låsta kapitalet har inte kunnat frigöras och kvinnan har i praktiken varit medellös.

Under sådana omständigheter skulle man tycka att ett banklån skulle kunna lösa problemet. Men inte heller detta har varit möjligt i den mycket specifika situation som kvinnan befunnit sig i. Bankerna beviljar inte lån under sådana omständigheter.

Orsaken till den uppkomna situationen är att allmän rättshjälp i ärenden om bodelning endast får beviljas om det med hänsyn till boets beskaffenhet och makarnas personliga förhållanden finns särskilda skäl för rättshjälp. Båda kriterierna måste sålunda vara uppfyllda. Eljest kan inte rättshjälp beviljas.

Var detta verkligen lagstiftarens mening?

Kvinnans möjlighet att få loss de egna medel hon har rätt till, och som hon också sedan kan göra rätt för sig med, är att få hjälp till lånade medel. I stället för rättshjälp borde sålunda kvinnan/mannen (vilket också kan hända givetvis) temporärt ges tillgång till allmänna medel. För dessa inträder givetvis återbetalningsskyldighet när bodelning skett och medel lösgjorts.

Hemställan

Mot. 1989/90

Ju711

Mot bakgrund av det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär att socialstyrelsen får i uppdrag att initiera lämplig åtgärd för att lösa det i motionen anförda problemet i samband med bodelning.

Stockholm den 18 januari 1990

Mona Saint Cyr (m)

Ewy Möller (m)